

Харабара Віолетта Миколаївна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

Грешко Роман Ігорович

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

FinTech-індустрія, як один з найдинамічніших секторів сучасної економіки, продемонструвала значну стійкість перед обличчям глобальних криз, спричинених пандемією COVID-19 та військовим конфліктом в Україні. Незважаючи на численні виклики, фінтех-компанії активно адаптуються до нових умов, розробляючи інноваційні рішення та розширюючи сферу своєї діяльності.

Фінансовий сектор, традиційно відзначений жорстким регулюванням, зазнає значних трансформацій під впливом фінансових технологій (FinTech). Поширення блокчейну, зокрема, привертає особливу увагу регуляторів на всіх рівнях. Невизначеність щодо правового статусу та регуляторних вимог до блокчейн-технологій створює значні ризики для учасників ринку. Навіть інвестори, усвідомлюючи потенціал блокчейну, висловлюють стурбованість відсутністю чітких правил, особливо в контексті забезпечення безпеки цифрових активів. Ці регуляторні дисбаланси є характерними не лише для блокчейну, а й для інших популярних FinTech-рішень, підкреслюючи необхідність розробки всеосяжного та адаптивного регуляторного середовища [1].

Сучасний фінансовий сектор переживає безпрецедентну трансформацію, обумовлену бурхливим розвитком FinTech технологій. Інтеграція інноваційних рішень стала невід'ємною складовою успішної діяльності будь-якої фінансової установи. Взаємодія традиційних фінансових інститутів та нових технологічних компаній сприяє виникненню синергетичного ефекту, який стимулює розвиток нових продуктів, послуг та бізнес-моделей. Аналіз теперішніх трендів свідчить про те, що FinTech-індустрія все більше диференціюється на нішеві сегменти, кожен з яких спеціалізується на використанні певних технологічних інструментів для вирішення конкретних завдань. Така спеціалізація дозволяє компаніям створювати більш ефективні та персоналізовані рішення для своїх клієнтів, а також формувати стійке конкурентне середовище.

Поняття «FinTech технології» в академічному дискурсі характеризується значною мірою динамічності та неоднозначністю. Швидкий розвиток технологічного середовища, що супроводжується постійною появою нових інновацій, ускладнює формулювання чіткого і стабільного визначення цього феномену. Незважаючи на відсутність єдиного консенсусу щодо сутності FinTech, більшість дослідників сходяться на думці, що це комплекс технологічних рішень, які трансформують традиційні фінансові послуги. Одним з ключових факторів, що впливають на еволюцію поняття FinTech, є його надзвичайна динамічність. Технологічний прогрес стрімко змінює конкурентне середовище на фінансовому ринку, що призводить до постійної появи нових продуктів, послуг та бізнес-моделей. Незважаючи на цю динаміку, експерти виділяють ряд ключових технологій, які, за їхніми прогнозами, матимуть найбільший вплив на розвиток FinTech-сектору в найближчому десятилітті. Зокрема, компанія McKinsey [5] ідентифікувала сім таких технологій: штучний інтелект; блокчейн; хмарні обчислення; інтернет речей; відкритий вихідний код, SaaS; No-code і low-code; гіперавтоматизація [1].

Прогнозуючи подальший розвиток сектору FinTech технологій, необхідно акцентувати увагу на фундаментальних технологічних драйверах, які забезпечують стійкий прогрес у цій галузі. Зокрема, комп'ютерні технології та розвиток мережевої інфраструктури відіграють ключову роль у трансформації фінансового ринку. Саме завдяки цим технологіям стало можливим ефективно акумулювати великі обсяги даних, що є основою для розробки інноваційних продуктів та послуг. Зниження транзакційних витрат, досягнення економії на масштабі та мережевих ефектах завдяки цифровим технологіям сприяє підвищенню доступності фінансових

послуг для широких верств населення, забезпечуючи фінансову інклюзію. Розріст сектору FinTech технологій в Україні, як і в багатьох інших країнах, стикається з дилемою балансування між досягненням таких цілей, як фінансова інклюзія, інноваційність та ефективність, з одного боку, та забезпеченням фінансової стабільності та захисту прав споживачів - з іншого. З одного боку, великі технологічні платформи демонструють високу ефективність у наданні фінансових послуг, але їхнє домінування на ринку може призвести до монополізації та обмеження конкуренції. З іншого боку, FinTech-компанії для розробки інноваційних продуктів часто використовують великі обсяги даних про своїх клієнтів, що створює ризики порушення конфіденційності та кібербезпеки. Незважаючи на ці виклики, НБУ, навіть в умовах воєнного стану, продовжує активно підтримувати розвиток FinTech-сектору та розширення сфери безготівкових розрахунків. Це свідчить про розуміння важливості цифрової трансформації фінансового сектору для економічного зростання країни.

Виходячи з вищезазначеного слід розуміти, що сектор FinTech технологій безпосередньо залежить від стану інформаційно-комунікаційних технологій та наявності розвинутої фінансової інфраструктури. Синергія цих факторів створює сприятливе середовище для інновацій та сприяє зростанню фінансового ринку. Тісний зв'язок між FinTech-сектором та ринками капіталу є очевидним. Ефективна модель фінансування, яка забезпечує доступ до капіталу для фінтех-компаній, є одним з ключових факторів їхнього успіху. Відмінності між традиційними банками та фінтех-компаніями, такі як бізнес-моделі, структура витрат та рівень інноваційності, визначають їхній внесок у розвиток фінансового сектору та вимагають диференційованого підходу до регулювання. Регулювання FinTech-сектору є складним завданням, яке вимагає зваженого підходу. З одного боку, жорстке регулювання може стримувати інновації та ускладнювати розвиток нових бізнес-моделей. З іншого боку, відсутність належного регулювання може призвести до системних ризиків та негативно вплинути на стабільність фінансового ринку. Тому держава повинна шукати баланс між стимулюванням розвитку FinTech та забезпеченням фінансової стабільності. Для цього необхідно розробити гнучку та адаптивну систему регулювання, яка б дозволяла швидко реагувати на зміни технологічного середовища.

1. Бабенко А.С., Вовк Є.О., Марченко Б.В. Фактори та виклики розвитку FinTech-індустрії. *Економіка і суспільство*. 2024. №61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3876/3796> (дата звернення 21.11.2024)

2. Безпалый Р. Фінтех-інновації: передумови становлення та сучасні тенденції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №2. Сс. 44-49. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7304&i=6> (дата звернення 22.11.2024)

3. Григораш О.В., Волошин І.А. Перспективи розвитку FinTech в Україні та світі у 2024 році. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2024. Т.29. Вип. 3(101). Сс. 23-28. URL: http://visnyk onu.od.ua/journal/2024_29_3/6.pdf (дата звернення 22.11.2024)

4. Житар М. Ринок FinTech: особливості, шляхи та перспективи розвитку. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*, 2024. № 1 (13). Сс. 4-12. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/235> (дата звернення 21.11.2024)

5. Fong, D., Han, F., Liu, L., Qu, J., Shek, A. (2021). Seven technologies shaping the future of FinTech. McKinsey analysis November 9.